

Datum vergadering: 14 maart 2023
Datum B&W: 14 februari 2023

Portefeuillehouder: Marten Japenga
Auteur: Mesdita Seji

Onderwerp:
Duurzaamheidsagenda 2023-2026

Voorgesteld besluit:

1. De duurzaamheidsagenda Ablasserdam 2023-2026 vast te stellen

Inleiding

Ablasserdam wil in 2050 een duurzaam dorp zijn. Om dat te bereiken moeten we nú de handen uit de mouwen steken. Met deze duurzaamheidsagenda willen we een bijdrage leveren aan de enorme opgave die we internationaal met elkaar overeengekomen zijn: een rem op klimaatverandering en toegroeien naar een duurzame wereld. Naast klimaatverandering, is ook de maatschappelijke context een belangrijke drijfveer voor verduurzaming: de lastendruk van de elektriciteitsrekening en gasrekening nemen in rap tempo toe. Daarnaast is de afgelopen tijd gebleken dat onze afhankelijkheid van andere landen veel onzekerheid biedt. Verduurzaming zet een rem op klimaatverandering, maar ook op onze afhankelijkheid van anderen en de onzekerheid die daar mee gepaard gaat.

De afgelopen jaren zijn er al veel duurzame stappen genomen. Een kleine greep uit de gedane acties van de afgelopen jaren: het kiezen van een 'fit en groen' accent voor de omgevingsvisie, het opstellen van een regionale energiestrategie en adaptatiestrategie (RES en RAS), het opstellen van een routekaart verduurzamen gemeentelijk vastgoed, het uitvoeren van verschillende collectieve inkoopacties en webinars en recent nog de vaststelling van het plan van aanpak energiearmoede.

Beoogd effect

Een agenda vaststellen waarmee de gemeente Ablasserdam samen met partners en inwoners de komende jaren goede stappen kan zetten richting een duurzaam Ablasserdam in 2050.

Argumenten

1.1 De agenda biedt kaders en inzicht in waar we heen willen en wat we willen bereiken.

De laatste jaren hebben we al veel bereikt. Door nu duidelijker kaders en inzicht te scheppen in wat we willen bereiken, hopen we nog beter te kunnen sturen op wat de gemeente Ablasserdam belangrijk vindt en waar we ons hard voor willen maken. Hierdoor heeft de gemeente een sterkere positie in alle komende ontwikkelingen en activiteiten.

1.2 Bij het opstellen van de agenda zijn verschillende disciplines betrokken.

Duurzaamheid staat nooit op zichzelf, het is altijd onderdeel van alle andere werkzaamheden die binnen de gemeente gebeuren. Er is daarom afstemming geweest met verschillende disciplines en partners bij het opstellen van dit plan. Zo maken we de duurzaamheidsagenda relevanter voor collega's en geven wij hen hierin een verantwoordelijkheid. Ook sluit de agenda nauw aan op ontwikkelingen in de regio.

1.3 De duurzaamheidsagenda loopt tot en met 2026, de rijksgelden lopen tot en met 2030

Omdat de verduurzaming en de energietransitie onderhevig zijn aan veranderingen en er nieuwe mogelijkheden en plannen zullen komen is het nodig de agenda op een geven moment te

actualiseren. In 2026 zal daarom een actualisatie plaatsvinden. De rijks gelden lopen langer door dan 2026, namelijk tot en met 2030. Hierover zal in de actualisatie te zijner tijd meer worden gezegd.

Kanttekeningen

1.1 Door krapte op de arbeidsmarkt, kan er sprake zijn van onvoldoende capaciteit voor uitvoering

De budgetten voor duurzaamheid nemen fors toe door rijks gelden. Er moet echter wel capaciteit genoeg zijn om deze rijks gelden correct te besteden. Door een krappe arbeidsmarkt en door de grootte van de Alblasserdamse organisatie, is het niet altijd mogelijk om extra capaciteit op duurzaamheid te verkrijgen. Om te zorgen dat dit geen knelpunt wordt in de duurzaamheidsaanpak lossen wij dit op door:

- duurzaamheid door de hele organisatie te verweven, waardoor werkzaamheden op het gebied van duurzaamheid ook terecht komen binnen ander fte's die worden ingevuld;
- samen te werken binnen de regio Drechtsteden, dan bundelen we de krachten en hoeven we niet allemaal zelf het wiel uit te vinden;
- het inhuren van geschikte experts.

Financiële informatie

Lokaal zullen we geld moeten inzetten om te zorgen dat de verschillende radartjes gesmeerd worden, maar het grote geld moet vanuit het Rijk komen. De gemeente zelf heeft een duurzaamheidsbudget van ongeveer €67.800 per jaar. Hieronder een globale verdeling van deze gelden.

Thema	Percentage	Budget
Energietransitie	50%	€33.900
Klimaatadaptatie	35%	€23.730
Circulariteit	15%	€10.170

Figuur 1 Overzicht verdeling budget duurzaamheid

Ondertussen is bekend dat vanuit het Rijk verschillende gelden worden verwacht de komende jaren voor de energietransitie en klimaatadaptatie. In onderstaande paragrafen wordt toegelicht welke gelden we verwachten en hoe we die globaal zullen gaan inzetten. Zoals vaker benoemd in deze agenda, zullen we ook hierin onszelf niet volledig vastleggen; het is goed om een richting te hebben in hoe wij onze gelden denken uit te geven, maar binnen de dynamische duurzaamheidsopgave is flexibiliteit hierin nodig.

Energietransitie

Voor de energietransitie zal €33.900 beschikbaar zijn vanuit ons eigen duurzaamheidsbudget.

In het Coalitieakkoord van het kabinet is voor de jaren 2023 tot en met 2030 in totaal € 5,38 miljard geormerkt voor de uitvoeringskosten van gemeenten en provincies. In 2022 heeft de gemeente Alblasserdam ongeveer €183.000 ontvangen. De bedragen die gemeenten samen de komende jaren krijgen, is inmiddels bekend. Als de verhouding hierin gelijk blijft, zal dit betekenen dat de gemeente de komende jaren het volgende ontvangt:

	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Gemeenten	€ 341.780.000	€ 437.440.000	€ 647.940.000	€ 683.030.000	€ 687.940.000	€ 736.910.000	€ 737.660.000	€ 738.430.000
Alblasserdam	€ 371.647	€ 475.668	€ 704.563	€ 742.720	€ 748.059	€ 801.309	€ 802.124	€ 802.961

Figuur 2 Verwachte rijks gelden energietransitie

De gemeentelijke middelen voor de jaren 2023, 2024 en 2025 worden uitgekeerd in de vorm van een brede doeluitkering (een soort specifieke uitkering). Dat betekent zeer waarschijnlijk dat deze middelen hiervoor specifiek zijn geormerkt niet voor andere doeleinden ingezet kunnen worden. Het

rijk werkt nog aan een wettelijke regeling voor de jaren 2026 tot en met 2030 om ook zekerheid over de beschikbare middelen te geven.

De globale verdeling van de rijks gelden en onze duurzaamheids gelden voor de energietransitie, zetten wij als volgt in:

Beschikbaar budget = Rijks gelden + 50% duurzaamheids budget	100%
Energiebesparing	50%
Energie opwek	20%
Warmte	5%
Mobiliteit	15%
Energiesystemen	10%

Figuur 3 Verdeling rijks gelden energietransitie + 50% duurzaamheids budget

Een deel van deze gelden wordt gebruikt voor het creëren van interne capaciteit. Daarnaast krijgen we via verschillende specifieke uitkeringen ook gelden. Zo ontvangt de gemeente totaal €259.404 voor een aanpak energiearmoede tot 31 december 2024, dit is reeds verwerkt in het plan van aanpak energiearmoede waaronder een kadokaart voor energiezuinig witgoed. Er zal ook een Regeling Lokale aanpak gericht op woningen met label E, F en G worden opgezet in 2023 vanuit het Nationaal Isolatie Programma (NIP).

Klimaatadaptatie

Voor klimaatadaptatie zal €23.730 beschikbaar zijn vanuit ons eigen duurzaamheids budget. In de begroting van 2023 is door de gemeenteraad de komende 8 jaar elk jaar €1,5 miljoen beschikbaar gesteld voor investeringen in de buitenruimte voor het uitvoering geven aan klimaatadaptatie.

De gelden vanuit het duurzaamheids budget zullen voornamelijk gebruikt worden voor het opstellen van beleid, de aansluiting met de regio en het aanvragen van subsidies en regelingen. Vanuit de impulsregeling van het DPRA kan de gemeente samen met de werkregio Alblasserwaard-Vijfheerenlanden geld aanvragen, totaal in 2022 en 2023 is dat €2,5 miljoen. Alblaserdam mag aanspraak doen op €136.000 hiervan. Dit hebben wij gedaan. Deze gelden zijn bedoeld ter cofinanciering voor de uitvoering van klimaatadaptatieve maatregelen.

De €1,5 miljoen beschikbaar gesteld voor investeringen in de buitenruimte zullen voornamelijk worden gebruikt voor de uitvoering van klimaatadaptatie maatregelen en de bijbehorende capaciteit en communicatie.

Circulariteit

Voor circulariteit zal €10.170 beschikbaar zijn vanuit ons eigen duurzaamheids budget. Het duurzaamheids budget is voornamelijk bedoeld om in eerste instantie meer inzichten te verkrijgen hoe de gemeente kan inzetten op circulariteit. Hierin zal het duurzaamheids budget ook een toevoeging zijn op de al beschikbare budgetten die er zijn rondom afvalinzameling. Wanneer er meer inzichten zijn op het thema circulariteit, zullen er wellicht meer gelden worden gevraagd bij de gemeenteraad of via beschikbare regelingen en subsidies.

Uitvoering

Uit het onderzoeksrapport Uitvoeringskosten Klimaatakkoord: 'Inschattingen van voorziene taken overheden rondom uitvoering Regionale Energie Strategie (RES)' blijkt dat de komende vier jaar gemiddeld ongeveer 8,75 fte meer nodig is aan capaciteit om alleen al de taken voor de energietransitie uit te voeren in Alblasserdam. Ook op het gebied van klimaatadaptatie en circulariteit is daarnaast ook meer inzet verwacht.

Gezien de arbeidsmarkt en de grootte van de gemeente is deze grote groei binnen een 'team duurzaamheid' op dit moment niet realistisch. Wel is het mogelijk een deel van de taken uit te besteden. Dit kan door het inhuren van verschillende adviesbureaus, maar bijvoorbeeld ook door inzet vanuit de regio. Binnen de gemeentelijke organisatie is 3 fte extra nodig. Hierbij is 1 fte bedoeld voor een extra adviseur op duurzaamheid. De andere 2 fte moeten niet alleen ingevuld worden door extra duurzaamheidsregisseurs, maar juist bij de verschillende teams om hen een extra focus te geven op duurzaamheid. De duurzaamheidsregisseur houdt hier de regie op. Wel betekent groei bij verschillende functies ook groei van ondersteunende taken (communicatie, financiën etc). Duurzaamheid moet op verschillende plekken in de organisatie geborgd worden. Hierover zullen we binnen de organisatie afspraken maken. Uiteindelijk moet duurzaamheid onderdeel zijn van/verweven zijn met de gehele organisatie.

Duurzaamheid moet ook vooral aangekaart worden bij nieuwe projecten en ook de komende reconstructies. Bij de huidige/lopende projecten moet het gesprek plaatsvinden en er wel aandacht voor zijn maar is ook realisme nodig over wat er in het lopende proces nog mogelijk is.

De duurzaamheidsagenda is geschreven vanuit het perspectief van opgavegericht werken; we blijven niet steken in het beleids- en procesmatige en leggen onszelf niet volledig vast de komende paar jaren maar we laten juist ruimte voor de kansen die voorbij komen en de energie die op bepaalde onderwerpen wordt gevoeld vanuit de multidisciplinaire, organisatie-overstijgende samenwerking.

Wat steeds centraal staat, is onze voorbeeldrol als gemeente en onze verbindende rol in de samenleving; met onze acties gaan we zelf en met de samenleving aan de slag en laten we ruimte voor aanvullingen vanuit de samenleving. Er moet ruimte zijn voor interactie met de samenleving. Denk hierbij aan de participatie rondom het collegeprogramma en het college jaarplan of de participatie rondom de omgevingsvisie, waarbij duurzaamheid ook een grote rol in neemt.

Samenwerking met de regio

De grote duurzaamheidsopgaven kunnen wij niet in ons eentje oplossen. Binnen de regio zijn er verschillende overlegstructuren ingericht om elkaar te ondersteunen, kennis te delen en gezamenlijk acties uit te voeren. Voor de energietransitie werken we nauw samen binnen de Smart Delta Drechtsteden op de pijler 'energie'. Er vindt regelmatig regionaal strategisch overleg plaats. Zogenaamde expertgroepen geven invulling aan opdrachten vanuit het strategisch overleg en komen tot concrete voorstellen.

Voor klimaatadaptatie werken we samen met de regio Alblasserwaard-Vijfheerenlanden. Wij zitten gezamenlijk in dezelfde dijkkring (Dijkkring 16), waardoor maatregelen in de ene gemeente invloed hebben op de andere. Veel van de landelijke en regionale organisaties hebben niet de capaciteit om met elke gemeente apart in gesprek te gaan. Het gaat hierbij om de netwerkbeheerders, woningcorporaties, veiligheidsregio, GGD en de provincies. Het is daarom verstandig om hierin samen op te trekken.

Communicatie

Communicatie binnen de gemeente:

De doelstellingen uit de duurzaamheidsagenda zullen door de duurzaamheidsregisseurs in goede banen geleid worden en goed gecommuniceerd worden binnen de organisatie. Met als doel een goede verwevenheid van het thema duurzaamheid binnen de gehele organisatie.

Communicatie naar buiten toe:

De communicatie naar buiten, naar de inwoners en bedrijven toe zal in samenwerking gaan en verzorgd worden door de afdeling communicatie van de gemeente Alblasterdam. Het gaat bijvoorbeeld om berichtgeving over een aanpassing in de buitenruimte of de aankondiging van een bijeenkomst. Ook het beantwoorden van persvragen en de webcare over duurzaamheid vallen hieronder. Net als het meedenken over de reguliere webpagina's en het regelmatig delen van uitingen van partners, zoals HVC of het Energieloket. Hierbij hoort ook het opstellen van een communicatiestrategie en de uitvoer ervan. Je kunt daarbij denken aan brede publiekscampagnes, bijvoorbeeld ter promotie van geveltuintjes, tegelwippen en energie besparen. Naast campagnes is er ook ruimte om enkele filmpjes te (laten) maken. We werken hiervoor samen met externe bureaus. Zij doen een stuk van de uitvoering, maar het bepalen van de boodschap, doel en script van een filmpje is de verantwoordelijkheid van team communicatie. Het effect van campagnes en andere communicatie-uitingen wordt gemeten. Op die manier krijgen we goed inzicht in wat wel of niet werkt. Die informatie maakt het mogelijk om zo nodig tijdig bij te sturen. Daarnaast zijn er initiatieven om de communicatie in regionaal verband aan te pakken. Er is daarvoor een regionale werkgroep opgericht.

Bijlagen

---

1. Duurzaamheidsagenda versie 16 feb.docx

CONCEPT RAADSBESLUIT

De raad van de gemeente Alblasserdam;

B E S L U I T:

1. De duurzaamheidsagenda Alblasserdam 2023-2026 vast te stellen